

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Випуск 12

*Матеріали X Всеукраїнської
науково-практичної конференції
“Історія, сучасність, зарубіжний досвід”
м. Київ, МАУП, 6 листопада 2014 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2014

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 8 від 24.09.14)*

Редакційна колегія:

А. М. Подоляка (голова), д-р юрид. наук., проф.;
А. А. Ізнатченко (заступник голови), канд. техн. наук;
О. В. Баєва, д-р біол. наук., проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук., проф.;
В. Б. Захожай, д-р екон. наук, проф.;
А. С. Лисецький, д-р екон. наук., проф.;
К. В. Муравйов, канд. юрид. наук., доц.;
І. П. Розпутенко, д-р наук держ. упр., проф.;
Л. В. Романова, д-р екон. наук, проф.;
В. Є. Сафонова, д-р екон. наук;
Г. П. Ситник, д-р наук держ. упр., проф.;
Ю. П. Сурмін, д-р соц. наук, проф.;
Н. М. Чернуха, д-р пед. наук., проф.

Матеріали подано в авторській редакції.

Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.

Становлення і розвиток української державності : [зб. наук. пр.] /
МАУП. — К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 12: Матеріали Х Всеукр. наук.-практ. конф. “Історія, сучасність,
зарубіжний досвід”, 6 листоп. 2014 р. / редкол.: А. М. Подоляка (голова)
[та ін.]. — 2014. — 460 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано статті учасників науково-практичної конференції, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — становленню України як держави. Розглядається формування державності в Україні у різні періоди історії та в різних аспектах.

Для науковців і державних службовців, політиків і політологів, викладачів і студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і суспільства.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Степахно И. В. Роль науки и образования в современном общественном развитии.....	316	Карбовська Л. О. Моделі фінансового забезпечення вищої освіти в зарубіжних країнах.....	363
Костючков С. К. Система образования как базовый инструмент прогрессивного развития гражданского общества.....	321	Бахов І. С. Освіта в європейському полікультурному середовищі: реалії і виклики.....	367
Войтенко О. В. Рекламна освіта в Україні: від професійної компетентності до соціальної відповідальності.....	325	Федосова Л. О., Кулик М. С. Особистісна зрілість як фактор суб'єктивного благополуччя.....	371
Туриніна О. Л. Управління конфліктами в організації системи освіти.....	328	Головач Н. В. Стан та перспективи розвитку профвідбору абітурієнтів у вищих навчальних закладах.....	375
Пальм Н. Д. Освіта як ключовий фактор розвитку держави.....	332	Николин І. М. Роль соціалізації першокурсників у формуванні готовності до самоорганізації в процесі професійної підготовки.....	379
Корсак Ю. К. Філософія про номадизм й атомізацію як серйозні загрози сучасному суспільству.....	335	Швец Н. Г. Використання віртуального освітнього простору для набуття навиків політичного менеджменту.....	383
Косенко О. І. Точні науки як індикатор якості сучасної вищої освіти.....	339	Костенко Д. В. Українська мова як основний чинник національної ідентичності в Україні.....	388
Дебич М. А. Гендерні питання соціальної рівності та управління: зарубіжний досвід.....	343	Заверуха О. В. Розвиток автономності як умова гармонійного становлення особистості підлітка у сучасній соціально-політичній ситуації.....	391
Похресник А. К. Римський клуб і реформи освіти і суспільства.....	347	Кострубань Р. В. Теоретичні основи та практичне значення коледжів в сучасних умовах реформування освіти.....	395
Благініна С. В. Парадигми соціального та освітнього розвитку: німецький досвід для України.....	351	Пролович С. М. Проблема підготовки молодших спеціалістів (молодшого бакалавра) в сучасній педагогічній теорії та практиці.....	397
Кірик Т. В. Управління плануванням вищої освіти України в сучасних умовах.....	355	Прус О. В. Загальнолюдські цінності як компонент у вихованні особистості на сучасному етапі.....	399
Матюхін В. О., Кобзева О. В. Модель практичної підготовки сучасного фахівця із застосуванням технологій ІТ-галузі.....	359		

РОЛЬ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ПЕРШОКУРСНИКІВ У ФОРМУВАННІ ГОТОВНОСТІ ДО САМООРГАНІЗАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Становлення і розвиток української державності, вип. 12, с. 379–382

Процес соціалізації першокурсників до умов навчання у вузі є дуже складним та багатограним. — Білоруський психолог М. Березовін розглядає соціалізацію як “комплексний динамічний процес”, зумовлений взаємодією психологічних, соціальних і біологічних факторів [5, с. 15]. Психологічна соціалізація студентів до навчального процесу у вузі включає цілий ряд аспектів, за якими стоять різні зони труднощів, з якими доводиться стикатися студентам на початковому етапі навчання у вузі. Можна чітко виділити три головних аспекти соціалізації першокурсника:

1) дидактичний, пов’язаний з пристосуванням до нової дидактичної ситуації, що відрізняється від шкільної формами та методами організації навчального процесу. Ця новизна і пов’язані з нею труднощі створюють свого роду дидактичний бар’єр, який треба подолати. Головними труднощами даного аспекту є зростання обсягу та складності навчального матеріалу, збільшення питомої ваги самостійної роботи, а також невміння працювати самостійно, планувати та розподіляти свій час;

2) професійний, що передбачає формування любові до обраної спеціальності, поступове набуття професійних умінь і навичок, професійну ідентифікацію особистості;

3) соціально-психологічний, пов’язаний з труднощами в засвоєнні нових соціальних норм, встановленні та підтриманні студентом певного соціального статусу в новому колективі і т. ін. Соціально-психологічна адаптація нерідко ускладнює дидактичну, оскільки вимагає переключення уваги з навчання на спілкування. Всі ці сторони одного процесу тісно пов’язані між собою. Кожна з них має свої характерні риси й особливості і відіграє важливу роль в житті першокурсника.

Природно, що у молодому віці, за наявності недостатнього життєвого досвіду, людина має дуже слабкий імунітет до будь-яких шкідливих соціальних впливів, тому завдання їх своєчасної діагностики і коригування є одним найважливіших завдань психолого-педагогічних наук тощо.

Ця проблема набуває надзвичайної гостроти, коли йдеться про соціалізацію студентів, особливо юнацького віку (17–21 років), адже саме в них продовжують розвиватись ті внутрішні процеси, які згодом приводять до порівняльно самостійних і сталих поглядів, оцінок відносно стабільної системи відношень до оточення і до самих себе.

Перехід з основної школи до вищого навчального закладу пов’язаний із розширенням кола людей, з якими особистість мусить вступати у спілкування, адже змінюється

зміст її діяльності. Але, коли умови життя, навчання, спілкування змінюються, а сама взаємодія з іншими людьми (викладачами, одногрупниками, батьками) стає більш повноцінною, психічний розвиток студента прискорюється, чому сприяє великою мірою і дозрівання фізичного розвитку особистостей юнацького віку.

З іншого боку темпи соціального розвитку в певній мірі невеликі, адже зв'язки з родиною, певна залежність від батьків на початкових курсах залишаються майже незмінними порівняно із попередніми етапами дитинства. Проте особистості юнацького віку продовжують виявляти "почуття дорослості", висувують претензії "дорослої людини". Цей момент починає відігравати дуже важливу роль у поведінці дітей юнацького віку.

Відповідальність цього етапу соціалізації особистості полягає в тому, що він є вже конкретною частиною цілеспрямованого процесу перетворення підлітка в юнака, тобто першим реальним кроком у своє майбутнє.

Як зазначає Я. Коломінський, перехід особистості до нового соціального середовища є складним, протирічливим моментом її розвитку. Пов'язані з цим внутрішньо-особистісні кризи обумовлюються великою мірою міжособистісною напругою і невідомими в такій ситуації конфліктами.

"Саме ці кризові явища породили проблему соціально-психологічної адаптації особистості в колективі" [5, с. 72].

Багатозначність поняття соціалізації характерна, перш за все, для психолого-педагогічних праць, адже їм притаманний недостатньо глибокий аналіз паралельно існуючих наукових концепцій соціалізації. Це такі широко відомі в соціальній психології, позиції:

- соціалізація інтерпретується як інкультурація, тобто як процес входження людини в культуру свого народу (М. Херсковіц);
- соціалізація розглядається як інтерналізація, тобто як сукупність мотиваційних і когнітивних процесів, внаслідок яких зовнішні соціальні норми і вимоги стають внутрішніми вимогами особистості (Ю. Платонов);
- соціалізація зводиться до формування таких рис особистості, які забезпечують її пристосування до суспільства для успішного функціонування в ньому, що і складає зміст процесу адаптації (Ф. Гіддінгс) За: Ю. Платонов, 2004).

Багатьма дослідниками було докладено чимало зусиль до вивчення механізмів соціалізації і адаптації людини в аспектах цих напрямків. Узагальнюючи відповідні результати, К. Дубовська зазначає "При усій несхожості цих концепцій їх об'єднує уявлення про те, що існує деякий правильний, ідеальний процес соціалізації, до якого слід прагнути, за яким треба оцінювати конкретну ситуацію розвитку" [1, с. 150].

З цим висновком збігається і оцінка Ю. Платонова: ...соціалізація розглядається як кінцевий процес; хід і зміст соціалізації постають як такі, що однозначно задаються соціальними вимогами; можливість досягнення деякого кінцевого, адекватного соціальній ситуації рівня успішності (соціалізації) залишається (в різних концепціях) незмінною [2, с. 51].

В процесі професійної підготовки для успішної соціалізації сучасного першокурсника важливо вміти організовувати себе.

Процес самоорганізації полягає в раціональному використанні свого часу, виробітку внутрішньої дисципліни. Для того щоб домогтися успіху в житті, важливо не хестувати щоденним плануванням. Час — це найцінніший ресурс. Розвиток самоорганізації необхідно для того, що натренувати силу волі, стати більш відповідальним і обов'язковою людиною.

Амбітні люди, охочі домогтися матеріальної незалежності, поваги і соціального статусу повинні вміти розпоряджатися своїм часом і жити в гармонії з собою.

Принцип самоорганізації полягає в постановці мети, завдань, і власного контролю за їх виконанням. Іншими словами, ви даєте собі слово зробити що-небудь і тримайте його. Суворе виконання намічених дій і дотримання плану вимагає від людини величезної витримки, терпіння і чималих зусиль. Надалі подібна поведінка обов'язково принесе вам бажані результати. Успіх приходить до тих, хто багато працює і, в першу чергу, над собою.

Висока самоорганізація особистості передбачає:

- стриманість;
- відповідальність;
- чіткий контроль і управління своїми емоціями;
- щоденне планування;
- вміння розставляти пріоритети;
- пунктуальність;
- чесність.

Розвиток цих якостей цілком можливо. Як кажуть, було б бажання.

Необхідно скористатися наступними методами і способами самоорганізації:

- завжди розписувати кожен свій день;
- розставляти пріоритети і виконувати справи відповідно їм;
- робити все точно в строк;
- не спізнюватися, перевести годинник вперед хвилин на 5;
- не лінуватися;
- заохочувати себе за великі і маленькі досягнення;
- бути чесним, в першу чергу, з самими собою;
- вести здоровий спосіб життя.

Остання рекомендація є частиною самоорганізації здоров'я. Як відомо, у здоровому тілі — здоровий дух. Це означає, що необхідно дотримуватися культури харчування. Виключіть зі свого раціону надто жирну і шкідливу їжу, пийте більше води (як радять дієтологи, мінімум 2 літри на день), займайтеся спортом. Привчіть себе вставати в один і той же час, робіть це з задоволенням. Більше позитивних емоцій і гумору.

Дотримання всіх цих правил має суворо контролюватися. Безумовно, ніякого коменданта або наглядача не буде. Тому доведеться самому бути собі суддею. Ніяких відмовок і кроків “у бік”. Якщо ви вирішили взятися за себе, то йдіть у наміченому напрямку.

Діяльність є зовнішнім проявом самоорганізації особистості і включає як процеси розпредметнювання з утворенням нових сутнісних сил, так і процеси упредметнювання з перетворенням власних елементів особистості на матеріальні об'єкти зовнішнього середовища [3; 67]. Обидва аспекти діяльності взаємообумовлюються [5, с. 33] і передбачають пізнання людиною світу і самої себе, безпосередню практику та оцінку її результатів.

Література

1. *Берн Э.* Игры, в которые играют люди. Психология человеческих взаимоотношений; Люди, которые играют в игры.

2. Бех І. Д. Психологічна суть гуманізму у вихованні особистості // Педагогіка і психологія. — 1994. — № 3. — С. 3–13.
3. Бех І. Д. Особистіснозорієнтоване виховання: Навч.-метод. посіб. — К., 1998. — 184 с.
4. Белинская Е. П., Тихомандирская О. А. Социальная психология личности. — М, 2001.
5. Блонский П. П. Личность ребенка и воспитание // Психология и дети. — М., 1917. — С. 4–14.
6. Волянська О. В., Нікояєвська А. М. Соціальна психологія: Навч. посіб. — Х.: ХНУ ім. Каразіна В. Н., 2007. — 160 с.